

Stockholms
stad

Förslag till beslut Majroskogens naturreservat

Förslag till beslut Majroskogens naturreservat

Dnr: 2024-07968

Utgivningsdatum: xxx 2025

Utgivare: Stockholms stad

Kontaktperson: Gundula Kolb

Omslagsfoto: Gundula Kolb

Innehåll

Beslut	4
Naturreservatets syfte	5
Reservatsföreskrifter	6
Skötsel och förvaltning	10
Upplysningar	11
Skälen för kommunens beslut	13
Ärendets beredning	16
Motivering av beslut	17
Hur man överklagar	21
Bilagor	22

Administrativa data

Naturreservatets namn: Majroskogens naturreservat

Förslag till beslut Majroskogens naturreservat
4 (24)

Kommun, registerområde:	Stockholm
Stadsdelsnämndsområde:	Farsta och Enskede-Årsta-Vantör
Län:	Stockholm
Naturvårdsregister-ID:	
Lägesbeskrivning:	Ca 6 km söder om Stockholm city
Areal:	Ca 57,8 ha
Fastigheter:	Del av Gubbängen 1:1 del av Örby 4:1 del av Svedmyra 1:1 del av Tallkrogen 1:1
Markägare:	Stockholms stad
Reservatsförvaltare:	Stockholms stad

Beslut

Med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken beslutar kommunfullmäktige i Stockholms stad **den XX månad 20XX** att förklara det område, som avgränsats på bifogad karta (bilaga 1), som naturreservat.

Naturreservatets namn ska vara Majroskogens naturreservat.

Beslutet träder i kraft tre veckor efter den dag då beslutet kungörs på stadens digitala anslagstavla samt i ortstidning.

Naturreservatets syfte

Syftet med Majroskogens naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att bevara biologisk mångfald samt att långsiktigt skydda ett kärnområde i stadens gröna infrastruktur. Områdets sammanhängande skogar såsom tall- och hällmarkstallskogar, barr- och barrblandskogar, bergsbranter och våtmarker ska bevaras, vårdas och vid behov utvecklas.

Syftet är också att bevara, utveckla och tillgängliggöra ett tätortsnära naturområde av stor betydelse för allmänhetens friluftsliv, skogskänsla, naturupplevelser, folkhälsa och pedagogik. Området ger möjlighet till motion, lek och friluftaktiviteter. Detta ska säkras och stärkas på ett hållbart sätt som inte äventyrar naturvärdena.

Syftet ska tryggas genom att

- området skyddas från verksamheter och åtgärder som kan skada områdets naturvärden, ekologiska funktion eller rekreativa värden och funktioner
- bevara och utveckla naturmiljöer med ändamålsenlig skötsel
- gynna arter som är knutna till tall-, hällmarkstallskog, barrblandskog, lövbrynsmiljöer, bergsbranter och våtmarksmiljöer
- områdets ekologiska funktion och naturvärden utvecklas genom åtgärder som återvätning av landskapet, tillskapande av död ved samt anläggande av faunadepåer samt andra boplatser och födosöksmiljöer för fauna
- gynna groddjur till exempel genom att förbättra befintlig damm och återintroducera groddjur
- stärka tillgängligheten för alla besökare genom tydliga entréer, vägvisare och markerade stigar. Promenad- och cykelstråk samt målpunkter ska hållas framkomliga och inbjudande. Området ska också erbjuda grundläggande service, som exempelvis sitt- och grillplatser
- med hjälp av zonerings och kanalisering av friluftsliv, genom till exempel markering av stigar, minska slitaget av känslig mark och möjliggöra en variation av

naturupplevelser såsom skogskänsla och rofylldhet samt lek, motion och samvaro.

- erbjuda möjligheter för naturpedagogik samt vara tillgänglig för forskning och undervisning
- förmedla information om reservatets ekologiska värden till allmänheten på ett lättillgängligt och förståeligt sätt.
- bevara områden som inte är belysta mörka. Om det av trygghets- eller tillgänglighetsskäl bedöms finnas stort behov av belysning av enskilda platser eller stråk kan dock anpassade belysningslösningar vara möjliga. Ny belysning ska föregås en inventering av ljuskänsliga arter och en efterföljande intresseavvägning. Belysningen ska anpassas för minsta möjliga påverkan på reservatets ekologiska värden.

Prioriterade bevarandevärden

- De sammanhängande barrskogsmiljöerna som domineras av äldre tall-, hållmarkstall- samt barrblandskog med lång kontinuitet, mycket gamla träd och en rik förekomst av rödlistade arter
- Skogen med sina våtmarker av skiftande karaktär vilket utgör eller kan utgöra en viktig uppväxtmiljö för groddjur.
- Den sydvästvända bergsbranten med lövrik trädslagsblandning och artrikt buskskikt
- Den varierade topografin med rasbrantspartier, kuperad terräng och lodytor
- Områdets mångfald av upplevelsevärden såsom rofylld skogskänsla, variationsrika skogsmiljöer, utsiktsplatser samt möjligheter till lek och ett aktivt friluftsliv.

Reservatsföreskrifter

För att tillgodose syftet med reservatet beslutar kommunfullmäktige med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt 22 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. att nedan angivna föreskrifter ska gälla i reservatet.

A. Föreskrifter med stöd av 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområde

I naturreservatet är det förbjudet att

1. avverka eller skada träd och buskar eller skada övrig vegetation. Föreskriften gäller inte avverkning av unga träd och buskar samt skada av övrig vegetation vid åtgärder som beviljats tillstånd enligt A15, A21 och A22.
2. avverka, skada, ta bort, flytta eller upparbeta döda träd, såväl stående som liggande.
3. anlägga väg, cykelbana, bilparkering, uppställningsplats för fordon eller asfaltera befintliga grusvägar och stigar. Föreskriften gäller inte åtgärder som beviljats tillstånd enligt föreskriften A15.
4. gräva, spränga, borra, schakta, dika, utfylla, tippa, hårdgöra eller utföra annan mekanisk markbearbetning som förändrar områdets topografi, infiltrations- eller avrinningsförhållanden. Föreskriften gäller inte mekanisk markbearbetning som krävs vid åtgärder som beviljats tillstånd enligt föreskrift A15, A21 och A22.
5. anordna alla typer av upplag, inklusive snöupplag.
6. kalka skogsmark, använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel eller konstgödsel.
7. plantera, så eller sätta ut för trakten främmande växt- och djurarter.
8. uppföra byggnader, mast, torn eller annan anläggning. Föreskriften gäller inte anläggning som beviljats tillstånd enligt A21-A21.
9. anlägga ny belysning som är inte biologisk anpassad eller byta belysning till en för djurlivet mer störande armatur eller tidsspann. Föreskriften gäller inte åtgärder som beviljats tillstånd enligt föreskrift A20.
10. dra fram ledning i mark, berg, eller luft. Föreskriften gäller inte åtgärder som beviljats tillstånd enligt föreskrift A16 och A20.
11. störa djurlivet under fortplantningsperioden (1 mars – 31 juli).

Utan tillstånd från Stockholms stad är det förbjudet att (A14-A23)

14. utföra rivning, om- eller tillbyggnad av byggnad eller anläggning samt att väsentligt ändra användningssätt.

15. anlägga och markera ny stig samt förbättra och markera befintliga stigar eller grusvägar.
16. dra fram nya ledningar i befintliga grusväg.
17. uppföra stängsel eller andra hägnader.
18. sätta upp skylt, affisch eller liknande anordning.
19. uppföra cykelparkering, rast- och grillplats eller vindskydd.
20. anlägga ny biologiskt anpassad belysning med nattsläckning eller närvarostyrning i enlighet med Stockholms stad belysningsstrategi (2024),
21. uppföra anläggning för lek, motion eller friluftsliv, exempelvis förråd eller toalett (max 10 kvm och max 3 m nockhöjd) inom område FO1.
22. anlägga en entré inom område FO2.

B. Föreskrifter med stöd av 7 kap. 6 § miljöbalken om skyldighet att tåla visst intrång

Markägare, arrendator och annan innehavare av särskild rätt till marken förpliktigas att tåla följande anordningar och åtgärder för att tillgodose syftet med reservatet:

1. utmärkning av reservatets gränser samt uppsättning av reservatsskyltar och övriga informationsskyltar.
2. natur- och kulturmiljövårdande skötselåtgärder i form av gräsklippning, frihuggning av enskilda träd, veteranisering av unga och medelålders träd, naturvårdande luckhuggning, gallring och röjning, skötsel av groddamm, selektiva röjningar längs gång- och cykelbanor, vid parkbänkar och fornlämningar. Fällda träd, genar och kvistar som uppstår vid skötselåtgärder ska lämnas inom reservatsområdet så länge det inte skadar de naturvärden som reservatet är till för att skydda.
3. plantering av inhemska träd och buskar.
4. tillskapade och tillförande av död ved och tillskapande av bo- och övervintringsmiljöer för fauna.
5. bekämpning av invasiva främmande arter.
6. bekämpning av ej önskvärda arter som inte är klassade som invasiva.
7. fällning eller kapning av träd som utgör risk för skada på människor eller egendom; åtgärdade träd lämnas inom naturreservatet.
8. flytt av träd som fallit över väg, stig, parkering eller anläggning.

9. flytt av vindfällan inom reservatet, i de fall de kan orsaka ett hot mot områdets naturvärden eller försvåra skötseln.
10. skötsel och underhåll av befintliga gång- och cykelvägar inklusive tillhörande diken, stigar samt byggnader och anläggningar för lek, motion, samvaro och friluftsliv.
11. åtgärder i syfte att begränsa och förhindra storskaliga angrepp av åttatandad granbarkborre genom utplacering av fällor, utläggning av fångstvirke, fällning och barkning av färskt angripna granar samt rotkapning och barkning av vindfällda granar. Fällda träd ska i första hand lämnas i naturreservatet, men fällda färskt angripna träd kan i undantagsfall transporteras ut om områdets bevarandevärden påtagligt hotas.
12. tillfälliga upplag i samband med skötselåtgärder.
13. byte av befintliga belysningssystem för anpassning till djurliv.
14. uppsättning och underhåll av sittplatser och soptunnor.
15. undersökningar av växt- och djurlivet samt övriga förhållanden avseende naturmiljö, kulturmiljö och friluftsliv i reservatet
16. anläggning av anordningar för lek, motion, rekreation och friluftslivet så som rast- och grillplatser, vindskydd, mindre förråd, markerade stigar eller naturstig för barn samt skötsel av dessa.
17. åtgärder för återvätning av landskapet.

C. Ordningsföreskrifter med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas inom naturreservatet

Föreskrifter under punkt C gäller såväl allmänheten som markägare och innehavare av särskild rätt.

Undantag från föreskrifterna anges under punkt D nedan.

I naturreservatet är det förbjudet att

1. fälla eller skada levande eller döda träd och buskar, att skada vegetation i övrigt genom att till exempel gräva upp växter, ta bort mossor, lavar eller vedlevande svampar.
2. samla in död ved i form av stammar, stamdelar, genar och kvistar från marken i syfte att använda som brännved.
3. förstöra eller skada berg, jord eller sten genom att gräva, hacka, borra, spränga, rista, måla eller liknande.
4. göra upp eld annat än på anvisad plats. Medhavd grill, som placeras så att den inte skadar underlaget, får användas i

reservatet även utanför anvisad plats om eldningsförbud ej råder.

5. störa eller skada djurlivet, till exempel genom att klättra i boträd, fånga eller döda däggdjur, fåglar, kräldjur eller groddjur.
6. medföra hund som inte är kopplad. Föreskriften gäller inte inom hundrastgård.
7. sätta upp skylt, affisch eller dylikt. Snitslar, orienteringsskärmar och tipsfrågor tas ned omedelbart efter avslutat arrangemang.
8. markera led eller stig genom att exempelvis måla eller spraya på träd eller annat naturföremål.
9. använda musikanläggning eller annan ljudalstrande anordning på för djurliv och/eller människor störande sätt.

Utan Stockholms stads tillstånd är det förbjudet att:

10. anordna tävlingar, marknader, event eller liknande verksamheter med fler än 100 deltagare, med undantag för aktiviteter som ordnas av skolor och förskolor.

D. Undantag från reservatsföreskrifterna

Föreskrifterna under A och C ovan ska inte gälla följande:

1. reservatsförvaltaren eller den som förvaltaren utser får utföra de åtgärder som anges i föreskrifterna B1 – B15.
2. innehavaren av ledning och mast får utföra normalt underhåll av befintliga ledningar och mast samt övriga åtgärder som följer av befintliga ledningsrätter och avtal. Fastighetsägare till angränsade fastigheter får utföra normalt underhåll av befintliga byggnader och anläggningar. Inför åtgärder ska ansvarig tillsynsmyndighet och reservatsförvaltaren informeras senast åtta veckor innan åtgärden utförs. Även vid akuta åtgärder vid driftstörningar ska tillsynsmyndighet och reservatsförvaltaren informeras i möjligaste mån.
3. för personal inom polisen, sjukvården, försvarsmakten, och räddningstjänsten att vid insatser använda lös hund.

Skötsel och förvaltning

Med stöd av 3 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. fastställer Stockholms stad bifogad skötselplan (bilaga 2) med mål, riktlinjer och åtgärder för reservatets skötsel och förvaltning. Stockholms stad är förvaltare för naturreservatet i enlighet med 2 §

förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.

Exploateringsnämnden står för investeringskostnader vid inrättande av naturreservatet. Enligt stadens reglemente ansvarar Farsta samt Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltningar för skötsel och underhåll (KFS 2024:18). Miljö- och hälsoskyddsnämnden fullgör stadens uppgifter enligt miljöbalken med tillhörande lagstiftning som tillsynsmyndighet och prövningsmyndighet (KFS 2020:12). Stadsbyggnadsnämnden handhar stadens inrättande och upphävande av naturreservat, kulturresevat, naturminne och biotopskyddsområde samt djur- och växtskyddsområde enligt miljöbalken. Stadsbyggnadsnämnden har även till uppgift att besluta om tillstånd, dispenser och kompensation i fråga om de inom kommunen beslutade områdena eller platserna för natur- och kulturresevat, naturminne och biotopskyddsområde samt djur- och växtskyddsområde enligt miljöbalken.

Länsstyrelsen är tillsynsmyndighet för fornlämningar och byggnadsminnen.

Föreskrifternas ikraftträdande

Föreskrifterna under A, B och D träder i kraft tre veckor efter den dag då naturreservatsbeslutet publicerats på kommunens digitala anslagstavla samt i ortstidning. Enligt bestämmelserna i 7 kap. 30 § miljöbalken andra stycket gäller ordningsföreskrifterna under C omedelbart.

Upplysningar

I reservatet gäller också övriga bestämmelser till skydd för natur- och kulturmiljön. Bland dessa kan nämnas följande:

Allemansrätt

Allemansrätten ger tillgång till naturen under ansvar. Allemansrätten är grundlagsskyddad genom 2 kap. 15 § regeringsformen. Av 7 kap. 1 § miljöbalken framgår det att var och en som utnyttjar allemansrätten eller annars vistas i naturen ska visa hänsyn och varsamhet i sitt umgänge med den. I ett naturreservat kan allemansrätten begränsas av reservatsföreskrifterna.

Allemansrätten innebär att alla får vistas på annans mark för att komma ut och vistas i naturen, men inte störa eller förstöra. Hemfriden ska respekteras liksom ägarens ekonomiska intressen. Hänsyn ska också visas naturvärden och andra människor som ägnar sig åt friluftsliv.

Förbudet att skräpa ned

Förbudet mot nedskräpning enligt 15 kap. 26 § miljöbalken.

Terrängkörningslagen (1975:1313)

Enligt terrängkörningslagen är det förbjudet att köra motordrivna fordon inklusive elcykel på barmark i terrängen. All mark utanför väg, t.ex. park, åker, äng, skog och stränder, räknas som terräng. Också stigar är terräng i lagens mening. Generella undantag från förbudet finns i terrängkörningsförordningen (1978:594), bland annat för statlig och kommunal tjänsteman vid skötsel- och anläggningsarbete, om åtgärden ej kan utföras på annat lämpligt sätt, samt för räddningstjänst, läkare och brandkår. Länsstyrelsen kan efter ansökan medge enskilda undantag om särskilda skäl föreligger.

Lokala trafikföreskrifter för Stockholm

Stockholm stads lokala trafikföreskrifter innebär följande:

I terräng är all fordonstrafik förbjuden om inte annat anges genom trafikföreskrift eller vägmärke

Fordon i samband med underhållsarbete, väghållningsarbete eller liknande får om så erfordras framföras på parkväg. Som fordon betraktas även cyklar.

Inom reservatet gäller förbudet inte cykel på de sträckor som anges i kartorna i Stockholms kommuns allmänna lokala trafikföreskrifter.

Lokala ordningsföreskrifter om hundar och camping

I lokala ordningsföreskrifter för Stockholms stad reglerar kommunen vad som gäller för att upprätthålla ordningen på offentlig plats. Majroskogen är en offentlig plats. Det som är aktuellt för området är följande:

- hundar ska hållas kopplade på offentlig plats, med undantag av de områden där kommunen anordnat hundrastområde eller hundrastgård,
- camping får inte ske på offentlig plats.

Kulturmiljölagen

Enligt 2 kap. kulturmiljölagen (1988:950) är alla fornlämningar skyddade, vilket bl.a. innebär att det är förbjudet att utan tillstånd rubba, ta bort, gräva ut, täcka över eller genom bebyggelse, plantering eller på annat sätt ändra eller skada en fornlämning. Om en fornlämning påträffas vid eventuella byggnationer eller andra arbeten inom reservatet så ska arbetet i enlighet med 2 kap. 10 § i kulturmiljölagen omedelbart avbrytas. Den som leder arbetet ska omedelbart anmäla förhållandet hos Länsstyrelsens kulturmiljöenhet.

Fridlysningsbestämmelserna

Alla vilda fåglar och däggdjur samt deras ägg, ungar och bon är fredade enligt jaktlagen (1987:259), med undantag för sådan jakt som är tillåten enligt samma lag. Fridlysningsbestämmelser för växter och djur finns även i 8 kap. miljöbalken och i artskyddsförordningen (2007:845).

Eldningsförbud

Under perioder av generellt eldningsförbud gäller detta även vid anordnade eldplatser i naturreservatet.

Skälen för kommunens beslut

Beskrivning av området

Naturmiljö

Majroskogen utgör ett ekologiskt särskilt betydelsefullt kärnområde inom stadens blågröna infrastruktur. Området utgör en förlängning av en av Stockholmsregionens gröna kilar, Hanvedenkilen.

Området präglas av det för Mälardalen typiska sprickdalslandskapet med omväxlande höjdparter och sprickdalar däremellan. Hällmarkstallskog och tallskog dominerar de många höjdpartierna. I dalgångarna/svackorna mellan höjdpartierna växer granskog och barrblandskog, med ett bitvis stort lövinslag. I den sydvästra delen finns en bergsbrant med lövrik trädslagsblandning och artrikt buskskikt. Området är även rikt på våtmarker av varierande karaktär.

Områdets ekologiska värden är främst knutna till den sammanhängande barr- och hällmarksskogen med lång

trädkontinuitet och mycket gamla tallar men även till den lövrika bergsbranten och till olika våtmarkstyper. Områdets skiftande karaktär och variation, långa trädkontinuitet, gamla tallar och relativt goda konnektivitet till närbelägna skogsområden i syd skapar flera förutsättningar för en relativt rik flora och fauna.

I området finns fyra registrerade nyckelbiotoper – dessa områden utgör reservatets värdekärnor tillsammans med det mycket gamla tallskogsparti som ligger i reservatets norra del. Den nordöstra delen av reservatet (Skogsstyrelsens objektnamn N 463-2015) består av mycket gammal hållmarkstallskog med senvuxna träd och små kärr. Här finns en mycket rik förekomst av tallticka (NT). Ett stort parti av skogens mellersta del utgörs av mycket gammal tallskog med inslag av äldre gran, björk och asp, Även här förekommer tallticka tämligen allmänt (Skogsstyrelsens objektnamn N 464-2015). I reservatets södra del dominerar mycket gammal hållmarkstallskog med ett litet inslag av gran, asp och björk (Skogsstyrelsens objektnamn N 468-2015). I sydväst kantas Marjoskogen av en bergsbrant med lövrik trädslagsblandning och artrikt buskskikt. Här förekommer senvuxen ek tämligen allmänt. Bergbranten har sprickor och sipperstråk vilket möjliggör en artrik mossflora. Den varma solbelysta miljön gör även fjärilsfaunan och kärlväxtfloran artrik. På hållarna ovanför växer gamla senvuxna tallar (Skogsstyrelsens objektnamn N 472-2015).

I nordväst finns en äldre barrskog med senvuxna träd med tall på hållar och med stort inslag av gran i de lägre belägna partierna (Skogsstyrelsens objekt med naturvärde N 474-2015). I Majroskogen södra centrala områden är trädskiktet något yngre med enstaka förekomst av äldre träd.

I reservatets norra del finns en groddjursdamm som anlades 2012. Ytterligare tre anlagda dammar ligger i direkt anslutning till reservatet i sydvästra delen av Majroskogen. Här leker vanlig groda och mindre vattensalamander. Dammarna anlades 2011 av SL som en kompensation för ianspråktagande av de befintliga våtmarkshabitaten till följd av att bussdepån byggdes och är i stort behov av förbättringsåtgärder. Dessa dammar ligger inte inom reservatet men reservatet utgör en del av groddjurens habitat i form av bl.a. övervintringsmiljöer.

Den varierade skogsmiljön tyder på att området varit undantaget från modernt skogsbruk. Troligtvis har det endast plockhuggits enstaka träd här tidigare, varför skogen har naturskogskaraktär med gott om strukturer för insekter, fåglar och fladdermöss i form av död ved och hålträd. Flera rödlistade svamparter knutna till gamla grova träd och död ved har påträffats i området såsom motaggschamp

(NT), rynkskinn (NT), tallticka (NT), ullticka (NT), vaddporing (NT) och vintertagging (NT). Det har gjorts flera fynd av reliktböck (NT), en insekt beroende av gamla levande, solbelysta tallar. Vidare häckar flera fågelarter som exempelvis tofsmes, svartmes, duvhök (NT), entita (NT), mindre hackspett (NT) och talltita (NT) i området. Fladdermöss förekommer också i området och gynnas av att majoriteten av området idag saknar belysning. Området i sin helhet utgör därför en värdefull livsmiljö som gynnar flera artgrupper.

Stora delar av området hyser höga naturvärden. Därutöver finns det stor potential att ytterligare utveckla områdets naturvärden genom skötselåtgärder så som förbättring av befintlig groddamm, återvätning av landskapet, röjning av ung gran och asp i lovskogsmiljöerna, frihuggning av grova träd, tillskapande eller införande av död ved, kanalisering av friluftsliv m.m.

Kulturmiljö

I Majroskogen finns det en registrerad fornlämning, L2020:10414, en kvartsåder som tycks ha bearbetats.

Området ligger på en relativt hög nivå, kvartsbrottet är registrerat på nivån + 53 m ö h, vilket innebär att det har varit tillgängligt från slutet av stenåldern, då kvarts användes till redskap. Kvarts har även brutits under historisk tid för att användas vid järn- och glastillverkning.

Under tidigt 1700-tal tillhörde området som nu utgör Majroskogen Ersta gårds omfattande marker. Skogens namn härrör från torpet Majro som låg vid skogens södra ände under andra hälften av 1800-talet. På 1860-talet var området där Majroskogen nu ligger del av ett område som kallades Storskogen i Brännkyrka socken, Svartlösa härad. Storskogen bestod till största delen av bergsbunden skogsmark med flertalet större våtmarker.

Rekreation

Reservatet är välbesökt året runt. Eftersom området bjuder på många upplevelser och är tätortsnära beläget har det ett stort värde för många människors möjlighet till rekreation, motion och naturupplevelser.

Det går att ta sig till området med kollektivtrafik, bil, cykel eller till fots. Fyra tunnelbanestationer (Gubbängen, Svedmyra, Tallkrogen, och Stureby) ligger inom 500–700 meters avstånd till reservatets olika entréer.

Området besöks i första hand av närboende. Närliggande skolor och förskolor använder ofta området under idrottslektioner eller friluftsdagar. Även flera orienteringsklubbar använder skogen för sina träningar. Naturskyddsföreningen brukar anordna utflykter till Majroskogen. Skogen i sin helhet används för aktiviteter som promenader, terränglöpning, att ströva i obanad terräng, svampplockning, bärplockning, naturlek, orientering, finna lugn och ro, vila och picknick. I reservatets nordöstra del mellan Svedmyra och Tallkrogen ligger Oppundaparken som innehåller en lekplats, ett utomhusgym, en bollplan och en grillplats. Vid områdets västra entré finns en hundrastgård.

Majroskogens storlek tillsammans med den variationsrika topografin och naturen skapar goda förutsättningar för ett flertal upplevelsevärden såsom skogskänsla, rofylldhet, trolsk miljö, variationsrikedom och naturpedagogik, utblickar samt aktivitet och utmaning. Bergsbranten på reservatets östra sida ger möjlighet till utsikt över Gökdalen och Högdalstopparna. Jättegytan som ligger i områdets sydöstra del har ett starkt pedagogiskt värde som tydligt visar spår av hur landskapet formats. Trafikbuller påverkar upplevelsevärden negativt i områdets sydvästra och södra delar.

Det sammanhängande naturområdet genomkorsas i väst-östlig riktning av en grusat gång- och cykelväg som har anlagts på ett ledningsstråk. I områdets norra del finns några kortare asfalterade gång- och cykelvägar. Vidare löper ett tätt nät av upptrampade stigar genom hela området. Stigarna är ommarkerade och går genom delvis starkt kuperad terräng.

Tillgängligheten och orienterbarheten i området kan förbättras till exempel genom tydliga entréer med informationsskyltar, markerade stigar, vägvisare, och flera sittmöjligheter. Områdets rekreativa värden kan utvecklas i framtiden genom till exempel anläggande av flera grill- och rastplatser, en utsiktsplats samt en naturstig för barn.

Ärendets beredning

I kommunfullmäktiges budget 2023 fick stadsbyggnadsnämnden, exploateringsnämnden och miljö- och hälsoskyddsnämnden i uppdrag att utreda förutsättningarna med syfte att inrätta ett naturreservat i Majroskogen. I budget 2024 och 2025 reviderades uppdraget till att berörda nämnder ska överlämna förslag på skötselplaner, gränsdragning och övriga underlag som krävs för att kommunfullmäktige ska kunna fatta beslut om att inrätta naturreservat för Majroskogen år 2025. I budgetuppdraget ingår att

arbetet ska beakta genomförandet av bostadsbyggnadsmål och planerad viktig infrastruktur.

Under 2024 och 2025 har stadsbyggnadskontoret i samarbete med exploateringskontoret, miljöförvaltningen samt Farsta stadsdelsförvaltning tagit fram nödvändiga underlag och utredningar samt arbetat fram ett förslag till reservatsgräns, beslut och skötselplan. Förslaget kommer samrådas under oktober 2025. Samråd hålls med länsstyrelsen och berörda sakägare inom området, i enlighet med miljöbalken och tillhörande förordning om områdesskydd samt med exploateringsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, Farsta och Enskede- Enskede-Årsta-Vantör stadsdelsnämnd, kulturnämnden, idrottsnämnden och trafiknämnden i enlighet med beredningskravet i kommunallagen. Vidare föreslås att ett frivilligt samråd hålls med skönhetsrådet samt berörda miljö- och intresseorganisationer samt närboende.

Motivering av beslut

Reservatsbeslutets förenlighet med mål, planer, program och befintliga verksamheter

Nationella miljö kvalitetsmål

Reservatsbeslutet stödjer det nationella miljö kvalitetsmålet *God bebyggd miljö*, vilket innebär att städer, tätorter och annan bebyggd miljö ska utgöra en god och hälsosam livsmiljö samt medverka till en lokalt och globalt god miljö. Natur- och kulturvärden ska tas tillvara och utvecklas. Beslutet stödjer även det nationella miljö kvalitetsmålet *Ett rikt växt- och djurliv*, vilket innebär att den biologiska mångfalden ska bevaras och nyttjas på ett hållbart sätt, arternas livsmiljöer och ekosystemen samt deras funktioner och processer ska värnas och människor ska ha tillgång till en god natur- och kulturmiljö med rik biologisk mångfald. Vidare stödjer beslutet det nationella miljö kvalitetsmålet *Levande skog*, vilket innebär att skogens och skogsmarkens värde för biologisk produktion ska skyddas samtidigt som den biologiska mångfalden bevaras samt kulturmiljö värden och sociala värden värnas.

Översiktsplan för Stockholm

Reservatsbeslutet är förenligt med Stockholms stads översiktsplan som antogs av kommunfullmäktige den 19 februari 2018. I översiktsplanen framhävs vikten av närhet till parker och natur, ett sammanhängande parknät, målpunkter i varje stadsdel, förbättrade

gröna kvaliteter och en livskraftig grön infrastruktur. Bland planeringsinriktningar lyfts en livskraftig grön infrastruktur och blåstruktur med rik biologisk mångfald som ska upprätthållas och stärkas.

Majroskogen ligger mellan Svedmyra i norr, Tallkrogen i öster, Gubbängen i söder och Stureby i väster och tillhör främst stadsdelen Farsta. En mindre del av skogen i nordväst sträcker sig in i stadsdelen Enskede-Årsta-Vantör. Gubbängens bebyggelse är främst från 1950-talet med stora kulturhistoriska värden och tydlig anpassning till topografin. Gubbängen har en blandad bebyggelse med flera uppskattade idrottsanläggningar på Gubbängsfältet och Gubbängens IP som angränsar till Majroskogen. Enligt översiktsplanen finns vissa stadsutvecklingsmöjligheter. Högdalstopparna och Majroskogen bör utvecklas som gröna målpunkter, med fler funktioner och tydligare entréer.

I den lokala stadutvecklingskartan för Farsta är Majroskogen utpekad som naturmark. Ett utvecklingsområde för kommunalt ekologisksamband sträcker sig från Gökdalen över Örbyleden in i Majroskogen.

Att bilda ett naturreservat i Majroskogen bedöms ligga i linje med den i översiktsplanen föreslagna utvecklingen av området. Genom att bilda ett naturreservat med tydliga entréer, utmärkta stigar och anlagda grill- och rastplatser utvecklas Majroskogen som en grön målpunkt. Möjligheten till stadsutveckling i form av ny bebyggelse bevaras mellan Majrovägen/Målkurvan och Örbyleden. . Vidare bevaras möjligheten att utveckla Örbyleden till ett urbant stråk.

Stockholms miljöprogram

Stockholms stads miljöprogram 2025-2030 anger stadens strategiska inriktning inom miljö- och klimatområdet och slår fast sju målområden för en hållbar stad. Bildandet av naturreservat för Majroskogen är i linje med ett flertal av dessa mål:

Ett Stockholm med livskraftiga ekosystem – som anger att stadens växter och djur ska leva i livskraftiga populationer, att den biologiska mångfalden och den blågröna infrastrukturen ska stärkas, samt att mer natur ska skyddas.

Ett klimatanpassat Stockholm - då naturen i Majroskogen tillhandahåller ekosystemtjänster som är avgörande för staden och dess invånare, såsom svalka, rekreation och skydd mot erosion, översvämningar och bullerdämpning.

En rättvis och inkluderande omställning – då naturen erbjuder möjlighet till kostnadsfri rekreation och avkoppling.

Grönare Stockholm

Kommunfullmäktige har beslutat om Riktlinjer för planering, genomförande och förvaltning av stadens parker och naturområden i styrdokumentet Grönare Stockholm. Bildandet av Majroskogens naturreservat bedöms ligga i linje med de tre övergripande riktlinjer som ges:

- Stockholmsborna ska ha god tillgång till parker och natur med höga rekreativa- och naturvärden
- Staden ska ha en livskraftig grönstruktur med rik biologisk mångfald
- Ett effektivt resursutnyttjande och samspel mellan förvaltning och utveckling.

Handlingsplan för biologisk mångfald i Stockholms stad

Syftet med handlingsplanen är att ange inriktningen för arbetet med biologisk mångfald inom Stockholms stad. Handlingsplanen innehåller fem strategier som syftar till att konkretisera hur staden ska arbeta med etappmålen i miljöprogrammet om biologisk mångfald, samtidigt som målen för bostadsförsörjningen prioriteras med en hög genomförandegrad. Inrättande av naturreservatet Majroskogen ligger i linje med dessa fem strategier:

- Lyft fram prioriterade arter och natur kvaliteter
- Uppmärksamma biologisk mångfald i stadens processer
- Genomför ekologiska förstärkningsåtgärder
- Utveckla kunskap och kommunikation
- Utveckla verktyg som underlättar samverkan och genomförande

Strategi för Stockholms utomhusbelysning

Stockholms stads strategi för utomhusbelysning innebär att ljuset ska anpassas efter användarnas behov och platsens förutsättningar. Strategin behandlar utomhusbelysning i förhållande till fem fokusområden:

- Ljusföroreningar
- Biologisk mångfald
- Energi- och resurseffektivisering
- Gestaltning och anpassning till stadsbild
- Trygghet och säkerhet

Enligt strategin ska Stockholms stad aktivt arbeta för att minska negativ påverkan från belysning i områden värdefulla för biologisk mångfald. Undvik belysning i områden med höga naturvärden och viktiga ekologiska funktioner. Utveckla belysningen för att minska negativ påverkan i övriga grönområden där det kan finnas behov av att stärka förutsättningarna för biologisk mångfald. Vidare ska staden aktivt arbeta för att tillämpa belysningslösningar som bidrar till ökad trygghet och säkerhet. Naturreservatets föreskrifter bedöms ligga i linje med strategin.

Gällande detaljplaner

Majroskogens centrala del är inte planlagt. Reservatets utkanter omfattas av ett stort antal olika stads- och detaljplaner. Samtliga stadsplaner anger allmän plats, park för de delar som ingår i naturreservatet.

Reservatets norra del omfattas av stadsplanen Pl.3178, laga kraft 1947, stadsplanen Pl.3955 laga kraft 1952 samt detaljplanen Dp 2009–16992, laga kraft 2014 som anger allmän plats, park. Områdets nordvästra del omfattas av PL 5451A, laga kraft 1960 samt stadsplan PL3389B, laga kraft 1948. Reservatets östra utkant omfattas av stadsplanen Pl.2630A, laga kraft 1941. I sydöst omfattas några meter av reservatet av stadsplanen Pl-3291, laga kraft 1946, samt av stadsplanen Pl-3007, laga kraft 1944. Delar av området mellan Målkurvan och Örbyleden omfattas av detaljplanen Dp 89025, laga kraft 1992, som anger allmän plats, natur. Samt av PL3613A, laga kraft 1949 som anger allmän plats, park. Området närmast bussdepån omfattas av detaljplanen P2004-18413, laga kraft 2008, som anger allmän plats, natur samt stadsplanen PL3613A, laga kraft 1950 som anger allmän plats, park.

Att inrätta ett naturreservat bedöms vara förenligt med gällande planer.

Intresseprövning och avgränsning

Majroskogen utgör en viktig värdekärna i stadens grönblå infrastruktur och är en förlängning av Hanvedenkilen, en av Stockholmsregionen gröna kilar. Cirka 58 procent av området bedöms även vara värdekärna för biologisk mångfald ur ett regionalt eller nationellt perspektiv. På grund av områdets relativt goda konnektivitet samt dess storlek, topografi, hydrologi, långa trädkontinuitet och rika förekomst av mycket gamla träd bedöms området hysa en relativt rik flora och fauna. Bland annat häckar duvhök, mindre hackspett och olika barrskogsmesar i skogen.

Vidare utgör reservatet ett värdefullt och välbesökt rekreativt område som erbjuder goda möjligheter till att uppleva skogskänsla samt till sociala möten, motion och lek. Områdets sammanhängande barrskogsmiljöer, kuperade terräng och variationsrikedom som utgörs av olika skogs- och våtmarkstyper samt bergsbranter bidrar till områdets attraktivitet.

Området utgör även en viktig lokal kolsänka och områdets våtmarker bidrar till att balansera vattenflöden och magasinera vatten.

Att skydda området formellt som naturreservat bedöms vara det mest effektiva sättet för att långsiktigt bevara och utveckla områdets biologiska mångfald, ekologiska funktioner samt rekreativa värden. Naturreservatsbildningen bedöms stärka områdets funktion som del av ett ekologiskt särskilt betydelsefullt kärnområde med dess spridningsvägar och ekosystemtjänster.

Avgränsningen av naturreservatet har utgått från områdets befintliga och potentiella natur-, och rekreativa värden samt tagit hänsyn till framtida stadsutvecklingsmöjligheter. Stora delar av Majroskogen ingår i reservatet. Flera mindre skogsområden längs Örbyleden, en del av skogen söder om grusvägen och väster om Herrhagsvägen samt delar av skogen längs en förlängning av Oppundavägen i norra delen av Majroskogen har lämnats utanför reservatsgränsen för att möjliggöra framtida bostadsbyggelse. Bostadsutveckling i bergsbranten öst om Målkruvan omöjliggörs dock genom reservatsbildning. Området intill SL bussdepån har lämnats utanför reservatet för att möjliggöra en eventuell utvidgning av verksamheten.

Avgränsningen skapar tillsammans med föreskrifterna och skötselplanen förutsättningar för att värdena avseende natur och rekreation ska kunna bevaras och stärkas, så att syftena med naturreservatet ska kunna uppnås.

Hur man överklagar

Sakägare kan överklaga beslutet hos länsstyrelsen i Stockholms län, inom tre veckor från den dag då beslutet kungörs i ortstidning. Så här gör man om man vill överklaga:

- Tala om vilket beslut som överklagas, t.ex. genom att skriva kommunfullmäktiges beslutsdatum och paragrafnummer.

- Tala om varför beslutet ska ändras och vilken ändring som önskas. Skicka även med sådant som ni anser kan ha betydelse för ärendet.
- Underteckna skrivelsen och uppge namn, personnummer, postadress och telefonnummer. Om ombud anlitas kan ombudet underteckna skrivelsen.
- Skicka skrivelsen till Stadsbyggnadskontoret, Box 8314, 104 20 Stockholm. Stadsbyggnadskontoret skickar sedan skrivelsen vidare till länsstyrelsen.

Bilagor

Bilaga 1. Beslutskarta

Bilaga 2. Karta med föreslagna föreskriftsområden (FO1-2)

Bilaga 3. Förslag till skötselplan Majroskogens naturreservat

